

Sygnatura akt VI GC 170/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 czerwca 2015 r.

Sąd Rejonowy w Wałbrzychu VI Wydział Gospodarczy **w składzie:**

Przewodniczący SSR Łukasz Kozakiewicz

Protokolant Ewelina Dulian

po rozpoznaniu w dniu 8 czerwca 2015 r. na rozprawie sprawy

z powództwa (...) **w Ł.**

przeciwko **I. G.**

o zapłatę 16 832,94 zł

nakaz zapłaty Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z dnia 4 lutego 2015r., sygn. akt VI GNC 107/15 utrzymuje w mocy w całości.

UZASADNIENIE

Powód – (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. wniósł o zasądzenie od pozwanego – I. G. kwoty 16.832,94 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu i kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu podał, że jest posiadaczem weksla własnego z wystawienia pozwanego, który nabył w drodze indosu od (...) S.A. Pozwany nie wykupił weksla mimo wezwania do zapłaty.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego w Wałbrzychu z dnia 4 lutego 2015r., sygn. akt VI GNC 107/15, nakazano pozwanemu, aby zapłacił na rzecz powoda kwotę 16.832,94 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 7 lutego 2012r. oraz kwotę oraz kwotę 2.628,- zł tytułem kosztów procesu.

W zarzutach od tego nakazu zapłaty, pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu. Podniósł, że złożył zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez (...) S.A. Zgłaszał tej spółce zastrzeżenia co do działania terminala, co narażało pozwanego na straty.

Sąd ustalił.

W dniu 12 stycznia 2012r. pozwany wystawił na zlecenie (...) S.A. weksel in blanco. W dniu 17 stycznia 2012r. powód nabył weksel w drodze indosu od (...) S.A. Weksel został wypełniony na kwotę 16.832,94 zł i opatrzony terminem płatności przypadającym w dniu 31 stycznia 2012r.

Dowód: weksel – k. 23.

Pismem z dnia 27 stycznia 2012r., nadanym przesyłką poleconą w dniu 27 stycznia 2012r., powód poinformował pozwanego o nabyciu weksla i jego wypełnieniu na kwotę 16.832,94 zł oraz wezwał do zapłaty sumy wekslowej w terminie do dnia 6 lutego 2012r.

Dowód: wezwanie do zapłaty sumy wekslowej z dn. 27.01.2012r. z potwierdzeniem nadania – k. 12, 13.

W ramach współpracy z (...) S.A. pozwany korzystał z terminala służącego do doładowywania telefonów komórkowych. Pozwany kilkakrotnie zgłaszał (...) S.A. zastrzeżenia co do prawidłowego funkcjonowania terminala. Z tej przyczyny pozwany odmówił zapłaty sumy wekslowej na rzecz powoda.

Dowód: list przewozowy – k. 36, faktura VAT korekta Nr (...) – k. 34, faktura VAT korekta Nr (...) – k. 35, pismo z dn. 15.03.2010r. – k. 37, pismo z dn. 15.04.2010r. – k. 38, pismo z dn. 7.09.2010r. – k. 39, pismo z dn. 2.01.2011r. – k. 40, pismo z dn. 1.12.2011r. – k. 41, pismo z dn. 2.02.2012r. – k. 42, pismo z dn. 19.04.2012r. – k. 43, potwierdzenia nadania i doręczenia – k. 44 – 47.

Sąd zważył.

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd ustalił na podstawie zaoferowanych (tj. wymienionych jako dowody i złożonych do akt) przez obie strony dowodów z dokumentów w postaci: weksła (oryginał weksła złożono w depozycie sądowym – § 79 ust. 1 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych) i wezwania do zapłaty a także pism pozwanego kierowanych do (...) S.A. i powoda – prawdziwości i rzetelności których żadna z nich nie przeczyła co pozwalało uznać je za właściwe i wiarygodne źródło informacji o stanie faktycznym.

Na podstawie przeprowadzonych dowodów, Sąd ustalił istotne okoliczności sprawy obejmujące fakt współpracy między (...) S.A. a pozwanym oraz wystawienia przez pozwanego weksła in blanco, jego nabycie przez powoda jak również fakt zgłaszania przez pozwanego zastrzeżeń co do działania udostępnionego mu przez (...) S.A. terminala.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie pozostawało roszczenie o zapłatę sumy wekslowej. Jego podstawę faktyczną stanowił weksel wystawiony przez pozwanego i wypełniony przez powoda. W pierwszym rzędzie należy wskazać, że prawdziwość weksla nie była kwestionowana przez pozwanego. Również poprawność formalna weksla nie budziła wątpliwości, pozostając w zgodzie z wymogami przepisu art. 101 Prawa wekslowego. Przedstawiony wraz z pozwem weksel zawierał bowiem wszystkie wymagane elementy, a to: nazwę „weksel” w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono, tj. w języku polskim, przyrzeczenie bezwarunkowego zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej („zapłacę za ten sola weksel” [...] „16.832,94 zł”), oznaczenie terminu płatności (31 stycznia 2012r.), nazwisko osoby, na zlecenie której zapłata miała być dokonana ((...) S.A.), oznaczenie daty i miejsca wystawienia weksla (W., dnia 12 stycznia 2012r.) podpis wystawcy weksla – pozwanego („G. I.”). W wekslu nie wskazano co prawda miejsca jego płatności, jednak – po myśli art. 102 zd. 3 Prawa wekslowego, oznacza to, że miejscem tym jest miejsce wystawienia weksla (W.). W konsekwencji brak jest podstaw do odmowy uznania przedstawionego przez powoda dokumentu za weksel (art. 102 zd. 1 Prawa wekslowego. Weksel został prawidłowo nabyty przez powoda – w drodze indosu – zgodnego z przepisami art. 11 – 20 Prawa wekslowego. Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że wystawca weksla nie wyłączył prawa posiadacza do dokonania indosu (art. 11 zd. 2 Prawa wekslowego), a sam indos nastąpił przed terminem płatności, a zatem nie rodził skutków z art. 20 zd. 2 Prawa wekslowego. Skutkiem powyższego jest uznanie, iż powodowi przysługuje legitymacja czynna w niniejszej sprawie jak również, że jest on uprawniony do dochodzenia roszczenia na podstawie weksla.

W tym miejscu należy wskazać, że zobowiązanie wekslowe ma charakter abstrakcyjny, co oznacza, że powstaje na podstawie samego (prawnokształtującego) oświadczenia dłużnika, zobowiązującego się do spełnienia określonego świadczenia pieniężnego. Dla ważności tego zobowiązania, nie ma zatem znaczenia, czy zostało ono zaciągnięte w związku z innym zobowiązaniem, np. w celu jego zabezpieczenia. Również bowiem w przypadku wystawienia weksla na zabezpieczenie, tak zaciągnięte zobowiązanie przybiera postać zobowiązania wekslowego, a obowiązek jego spełnienia warunkowany jest w pierwszym rzędzie dysponowaniem przez wierzyciela ważnym i prawidłowo wypełnionym dokumentem weksla. Z chwilą bowiem wręczenia weksla (in blanco) między wręczającym, który złożył podpis w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego a odbiorcą dochodzi do zawarcia umowy skierowanej na powstanie zobowiązania wekslowego, którego powstanie warunkowane jest wypełnieniem weksla in blanco (**vide:** wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 lipca 1982r., sygn. akt I CR 205/82, Monitor Prawniczy z 1993r., Nr 3, poz. 88;

wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 6 lutego 2014r., sygn. akt I ACa 965/13, LEX Nr 1441391). Dodać wypada, że w razie wystawienia weksla na zabezpieczenie wykonania innego zobowiązania, dłużnik wekslowy może bronić się zarzutami dotyczącym tzw. stosunku podstawowego (tj. zobowiązania zabezpieczonego wekslem), np. negując jego powstanie, wartość lub wymagalność. Wspomniany wyżej charakter prawny zobowiązania wekslowego – również w przypadku weksli zabezpieczających – powoduje jednak, że dla skutecznego dochodzenia wykonania zobowiązania wekslowego przed sądem, wystarczającym jest posługiwanie się ważnym i prawidłowo wypełnionym pod względem formalnym wekslem. Nie jest przeto obowiązkiem wierzyciela wekslowego, wykazanie istnienia stosunku zobowiązaniowego, na zabezpieczenie którego weksel wystawiono (choć ma on prawo inicjatywy dowodowej w tym zakresie). Podmiot, który występuje z powództwem o zapłatę opartym na twierdzeniu, że dochodzone roszczenie przysługuje mu na podstawie weksla własnego podpisanego przez pozwanego jako wystawcę, powinien do pozwu dołączyć poświadczający to weksel. Jest to dowód z jego strony konieczny, a zarazem wystarczający (**vide:** wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 grudnia 2013r., sygn. akt VI ACa 810/11, LEX Nr 1448655; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 30 czerwca 2014r., sygn. akt I ACa 7/14, LEX Nr 1499051). Pozwany przed tak uzasadnionym żądaniem może się bronić za pomocą różnego rodzaju zarzutów podważających zasadność tego żądania. Taki rozkład ciężaru dowodu w sprawach o żądanie zapłaty, które w całości znajduje potwierdzenie w treści weksla, jest zgodny z ogólną regułą wyrażoną w art. 6 k.c. (**vide:** wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 grudnia 2013r., sygn. akt VI ACa 810/11, LEX Nr 1448655; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 30 czerwca 2014r., sygn. akt I ACa 7/14, LEX Nr 1499051). W szczególności nie powoduje zmiany rozkładu ciężaru dowodów, zaskarżenie nakazu zapłaty w całości, z powołaniem się na nieprawidłowe wypełnienie weksla, w sposób sprzeczny z porozumieniem. Ciężar wykazania, że weksel in blanco wypełniony został w sposób sprzeczny z porozumieniem – a do tego sprowadza się twierdzenie pozwanego o nieistnieniu zobowiązania stanowiącego sumę wekslową, spoczywa na dłużniku, który podniósł tego rodzaju zarzut (**vide:** wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 2 kwietnia 2011r., sygn. akt VI ACa 1292/13, LEX Nr 1506316). Podobnie rzecz się ma w przypadku zarzutów dotyczących tzw. stosunku podstawowego (**vide:** wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 listopada 2013r., sygn. akt I ACa 114/13, LEX Nr 1402962). W tym miejscu podkreślenia wymaga, że przepisy dotyczące postępowania nakazowego (art. 493 k.p.c. i art. 495 k.p.c.), nie rodzą podstaw do przyjęcia, że w wyniku samego wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty wydanego na podstawie weksla in blanco rozpoznawać roszczenie nie w ramach stosunku wynikającego z tego weksla, ale biorąc pod uwagę stosunek materialnoprawny, którego wykonanie zostało zabezpieczone wystawieniem weksla in blanco przez pozwanego (**vide:** wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2013r., sygn. akt I CSK 763/12, LEX Nr 1408884). W razie braku możliwości sformułowania skutecznych zarzutów wekslowych (np. kwestionowania ważności weksla), wystawca weksla in blanco może podnieść przeciwko remitentowi zarzuty oparte na stosunku podstawowym i podważać zarówno istnienie, jak i rozmiar zobowiązania wekslowego (art. 10 Prawa wekslowego). Należy jednak zaznaczyć, że tego rodzaju przeniesienie sporu na płaszczyznę stosunku podstawowego nie skutkuje zmianą podstawy sporu – ze stosunku prawa wekslowego na stosunek prawa cywilnego. Odwołanie się w zarzutach od nakazu zapłaty do stosunku podstawowego prowadzi jedynie do uwzględnienia tego stosunku w ramach oceny zasadności dochodzonego roszczenia wekslowego. Nadal więc przedmiotem sporu jest roszczenie wekslowe, z tą tylko różnicą, że przy uwzględnieniu również stosunku podstawowego. Powyższe nie wpływa jednak na rozkład ciężaru dowodu (**vide:** wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10 kwietnia 2013r., sygn. akt I ACa 849/12, LEX Nr 1307408). Powyższe pozostaje w adekwatnej relacji do istoty weksla, który stanowi wyjątkową w polskim systemie prawnym podstawę dla kreowania zobowiązań abstrakcyjnych, tj. pozbawionych *causae*. Sprowadza się to do – wspomnianego już wyżej – ułatwienia wierzycielowi wekslowemu dochodzenia wierzytelności, ograniczając jego obowiązki dowodowe jedynie do przedstawienia weksla. Wypaczeniem tego byłoby obciążanie go również obowiązkiem wykazywania istnienia stosunku zobowiązaniowego, w ramach którego wystawiono weksel, w tym wykazywania zasadności i prawidłowości oznaczenia sumy wekslowej. Gdyby bowiem wierzyciel wekslowy był zmuszony do dowodzenia istnienia zobowiązania wynikającego ze stosunku podstawowego co do zasady i wysokości, zabezpieczenie w postaci weksla in blanco byłoby pozbawione racjonalnego uzasadnienia. Stąd, zgodnie z przytoczonym wyżej, jednolitym poglądem judykatury, to na dłużniku wekslowym spoczywa inicjatywa dowodowa w zakresie wykazania braku istnienia zobowiązania wekslowego. W przypadku gdy dłużnik przeczy powstaniu zobowiązania wynikającego ze stosunku podstawowego, odzwierciedlonego w treści weksla, winien on wykazać zarówno warunki tego stosunku jak i powołać argumenty i dowody pozwalające na ustalenie, że w jego ramach dochodzone zobowiązanie nie

powstało lub wygasło przed wszczęciem sporu. Ewentualne trudności dowodowe nie mogą tu stanowić argumentu dla obciążenia wierzyciela wekslowego obowiązkiem dowodzenia okoliczności, które z punktu widzenia jego interesów (jako posiadacza weksla) pozostają obojętne.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, należało zatem uznać, że to na pozwanym spoczywał ciężar dowodu co do wykazania, wadliwości roszczenia powoda co do zasady i wysokości, czy to przez wykazanie, że zabezpieczone wekslem zobowiązanie, któremu następnie nadano kształt sumy wekslowej nie powstało lub wygasło, względnie że jego wartość jest inna niż to wynika z treści weksla, czy to że weksel mimo powstania wspomnianego zobowiązania, nie został prawidłowo wypełniony. W niniejszej sprawie, powołanie tych argumentów wino być dodatkowo poprzedzone dowodem na okoliczność świadomego działania powoda przy nabyciu weksla na szkodę pozwanego (art. 17 Prawa wekslowego). Powód jest bowiem indosariuszem (nabywcą weksla), co oznacza, że prawo pozwanego do podnoszenia przeciwko niemu zarzutów opartych na stosunkach łączących go z indosantem (...) S.A.) jest wyłączone o ile powód nabywając weksel nie działał świadomie na szkodę pozwanego. Świadome działanie na szkodę dłużnika ma miejsce wówczas, gdy nabywca weksla w chwili jego nabywania wiedział o istnieniu po stronie dłużnika podstaw do zarzutu wobec poprzedniego posiadacza i miał świadomość możliwości wyrządzenia dłużnikowi szkody lub się na to godził. Przy czym należy przyjąć, że każde pozbawienie dłużnika przysługujących mu zarzutów jest działaniem na jego szkodę. Nabywca weksla działa świadomie na szkodę dłużnika, gdy w chwili nabycia weksla wie o istnieniu po stronie dłużnika podstawy do zarzutu wobec poprzedniego posiadacza weksla i nabywając weksel, chce pozbawić dłużnika, ze szkodą dla niego, możliwości podniesienia tego zarzutu (**vide:** wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 24 października 2013r., sygn. akt I ACa 285/13, LEX Nr 1388849; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 lutego 2013r., sygn. akt I ACa 1133/12, LEX Nr 1311976; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 13 lutego 2014r., sygn. akt I ACa 1083/13, LEX Nr 1441378). W niniejszej sprawie pozwany nie podjął inicjatywy dowodowej w celu wykazania dopuszczalności podnoszenia przeciwko powodowi zarzutów służących pozwanemu przeciwko indosantowi, w szczególności nie twierdził, że nabywając weksel w dniu 17 stycznia 2012r., powodowi znana była treść zgłaszanych przez pozwanego reklamacji i zastrzeżeń w zakresie współpracy z (...) S.A. Należy mieć przy tym na uwadze, że zachowanie powoda przy nabyciu weksla korzystało z domniemania dobrej wiary z art. 7 k.c. Co do zasady zamykało to pozwanemu drogę do kwestionowania roszczenia powoda z powołaniem się na rzekome nienależyte wykonanie umowy przez (...) S.A. Niemniej należy wskazać, że również w tym zakresie pozwany nie powołał wystarczającej inicjatywy dowodowej ograniczając się do przedstawienia twierdzeń i dowodów na okoliczność zgłaszania (...) S.A. zarzutów co do należytego funkcjonowania udostępnionego mu terminala. W tym zakresie pozwany wykazał zatem jedynie, że w 2010r. nastąpiła dwukrotna korekta wydruku z terminala. Następnie, że w marcu 2010r. zgłaszał zastrzeżenia co do działania terminala. Z kolei w kwietniu 2010r. pozwany złożył oświadczenie o rozwiązaniu umowy. Niemniej w lipcu i wrześniu 2010r. nadal korzystał z terminala (o czym świadczy fakt składania dalszych reklamacji w tych okresach). W grudniu 2011r. pozwany ponownie złożył oświadczenie o wypowiedzeniu umowy. Powołane okoliczności, nawet przy uznaniu za prawdziwe twierdzeń o wadliwym działaniu terminala, nie są wystarczające dla przyjęcia, że zobowiązanie wyrażone sumą wekslową nie istnieje. Pozwany nie wyjaśnił – a na nim spoczywał w tym zakresie ciężar dowodu – z czego miałyby wynikać uprawnienie (...) S.A. do obciążenia go jakkolwiek należnością, co pozwoliłoby mu następnie powołać twierdzenia przeczące zaistnieniu okoliczności rodzących takie roszczenie, względnie zarzutów je niweczących. Tymczasem pozwany poprzestał na sformułowaniu zarzutów związanych wyłącznie z funkcjonowaniem terminala. Podkreślenia przy tym wymaga, że pozwany został pouczony o prawie i sposobie zgłaszania dowodów wraz z zawiadomieniem o terminie rozprawy, a następnie ponownie na rozprawie. Z możliwości tej jednak nie skorzystał. Na rozprawie w dniu 8 czerwca 2015r. wskazał jedynie, że należycie wykonywał umowę łączącą go z (...) S.A., osiągając wymagane miesięczne obroty. Stanowisko to nie zostało jednak połączone z odpowiednią inicjatywą dowodową. W konsekwencji podniesione w niniejszej sprawie zarzuty pozwanego należało uznać za chybione.

Powyższe skłoniło Sąd od uznania, że dochodzone roszczenie, wynikające ze zobowiązania wekslowego, było usprawiedliwione co do zasady i wysokości. Kwota dochodzona pozwem odpowiadała wartością sumie wekslowej. Stosownie do przepisu art. 104 ust. 1 Prawa wekslowego za zapłatę sumy wekslowej odpowiedzialność ponosi jego wystawca – tu pozwany (**vide:** wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 1982r., sygn. akt I CR 13/82, LEX Nr 54;

wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 1965r., sygn. akt I CR 306/65, LEX Nr 5912; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 września 1964r., sygn. akt II CR 147/64, OSNC z 1965r., Nr 11, poz. 186). Pozwany zobowiązany był zatem do zapłaty na rzecz powoda kwoty dochodzonej pozwem, tj. 16.832,94 zł. Od tej kwoty przysługiwały powodowi także odsetki ustawowe, których mógł on dochodzić od dnia płatności weksla – 31 stycznia 2012r. (art. 48 ust. 2 w zw. z art. 103 Prawa wekslowego oraz art. 481 § 1 i 2 k.c.). Powód domagał się ich jednak od dnia 7 lutego 2012r. i tym żądaniem Sąd był związany (art. 321 § 1 k.p.c.).

Z uwagi na zgłoszone żądanie rozpoznania sprawy w postępowaniu nakazowym, oraz mając na uwadze fakt, że powód spełnił wymogi wynikające z przepisu art. 485 § 2 k.p.c. (przedstawił weksel należycie wypełniony, którego prawdziwość i treść nie nasuwały wątpliwości), sprawę rozstrzygnięto pierwotnie wydając nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 4 lutego 2015r., sygn. akt VI GNc 107/15 (art. 491 § 1 k.p.c.). Zawarte w tym nakazie zapłaty rozstrzygnięcie o kosztach procesu oparte było na przepisie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Powództwo zostało uwzględnione w całości w związku z czym powodowi służyło prawo zwrotu wszystkich kosztów poniesionych w związku z udziałem w sprawie w łącznej wysokości 2.628,- zł, obejmującej: opłatę sądową od pozwu w wysokości 842,- zł, koszty zastępstwa procesowego w wysokości 2.400,- zł (§ 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu – tekst jednolity: Dz. U. Nr 2013, poz. 490) oraz opłatę skarbową uiszczoną od złożonego dokumentu pełnomocnictwa w wysokości 17,- zł.

Zgodnie z art. 496 k.p.c., po przeprowadzeniu rozprawy sąd wydaje wyrok, w którym nakaz zapłaty w całości lub w części utrzymuje w mocy albo go uchyla i orzeka o żądaniu pozwu, bądź też postanowieniem uchyla nakaz zapłaty i pozew odrzuca lub postępowanie umarza. Stosownie do powołanego przepisu, uznając roszczenie w kształcie zgłoszonym w pozwie za usprawiedliwione oraz stwierdzając bezzasadność podniesionych w zarzutach od nakazu zapłaty twierdzeń i zarzutów, wydany w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 4 lutego 2015r., sygn. akt VI GNc 107/15 należało utrzymać w mocy w całości, orzekając jak w wyroku.